

Гончарук С. Т.,
к.ю.н., професор,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ

Повітряний транспорт складає важливу ланку транспортної системи України, значення якого з часом лише зростатиме. Але він також є і досить вразливою ланкою цієї системи, засобом підвищеної небезпеки, що потенційно становить значну загрозу для населення, а отже потребує посиленого захисту з боку держави. Тому безпека в авіаційній галузі має особливо важливе значення.

Відчутної шкоди цивільній авіації завдають адміністративні правопорушення, які хоч і не тягнуть за собою тяжких наслідків, проте призводять до різного роду матеріальних збитків, завдають шкоди нормальній і безпечній діяльності авіації і авіаційних об'єктів, що, зрештою, виражається в підриві довіри до авіації з боку населення.

Слід зауважити, що питання адміністративної відповідальності за правопорушення на повітряному транспорті у вітчизняній юридичній науці на сьогодні досліджені ще недостатньо. Окремі дослідження цієї проблематики, які проводились раніше радянськими, а відтепер і вітчизняними науковцями, на даний час певною мірою застаріли і не відповідають сучасному розвитку відповідного чинного законодавства та рівню суспільних відносин.

Відповідальність за адміністративні правопорушення на повітряному транспорті сьогодні передбачена цілим рядом статей Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [1]. Зокрема це наступні види правопорушень:

- порушення правил безпеки польотів (ст. 111 КУпАП);
- порушення правил поведінки на повітряному судні (ст. 112 КУпАП);
- порушення правил міжнародних польотів (ст. 113 КУпАП);

- порушення правил пожежної безпеки на повітряному транспорті
- (ч. 2 ст.120 КУпАП);
- порушення правил перевезення небезпечних речовин і предметів
- на повітряному транспорті (ч. 3 ст. 133 КУпАП);
- підроблення проїзних квитків на повітряному транспорті (ст. 135-1);
- порушення правил, спрямованих на забезпечення схоронності
- вантажів на повітряному транспорті (ст.137 КУпАП).

Суб'єктами цих правопорушень в основному є фізичні осудні особи, що досягли 16-річного віку. Водночас серед загального кола таких суб'єктів можна виділити і категорію спеціальних суб'єктів, до яких слід віднести посадових осіб; неповнолітніх (осіб від 16-ти до 18-ти років); військовослужбовців, працівників міліції та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів; батьків або осіб, що їх замінюють; іноземців; спеціалістів даної галузі (наприклад, командир повітряного судна, члени екіпажу) та ін.

Посадові особи відповідно до загальних положень, передбачених у статті 14 КУпАП, підлягають адміністративній відповідальності за правопорушення, пов'язані з недодержанням встановленого у сфері повітряного транспорту порядку управління та відповідних правил, забезпечення виконання яких входить до їх службових обов'язків. Як правило, таку відповідальність вони несуть у вигляді підвищених розмірів штрафу за ст.ст. 111 (ч. 1 і 2), 120 (ч. 2), 133 (ч. 3) КУпАП.

До неповнолітніх (осіб віком від 16 до 18 років) за адміністративні правопорушення у галузі повітряного транспорту застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24-1 КУпАП. Справи про адміністративні правопорушення у цій галузі з боку неповнолітніх розглядаються тільки судами.

Військовослужбовці та особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ за вчинення адміністративних правопорушень у галузі повітряного транспорту несуть відповідальність за дисциплінарними статутами. У такому ж порядку несуть відповідальність за адміністративні правопорушен-

ня в цій галузі і окремі категорії посадових осіб повітряного транспорту, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів або спеціальних положень про дисципліну (це, наприклад, командир повітряного судна та члени екіпажу та ін.).

Іноземці та особи без громадянства відповідно до положень ст. 16 КУпАП за вчинення адміністративних правопорушень у даній галузі на території України несуть відповідальність на загальних підставах з громадянами України (за виключенням осіб, які користуються імунітетом від адміністративної юрисдикції України).

За вчинення правопорушень у галузі повітряного транспорту неповнолітніми віком від 14 до 16 років адміністративну відповідальність несуть їх батьки або особи, які їх замінюють (ст. 184 КупАП).

В числі суб'єктів правопорушення за ч. 5 ст. 111 КупАП доцільно було б виділити також посадових осіб та спеціалістів, передбачивши щодо них підвищену відповідальність. Адже саме ці особи насамперед можуть виконувати польоти з порушенням нормативно-правових актів, які регулюють діяльність авіації.

Безумовно, значним недоліком чинного КУпАП є те, що ним до цього часу не передбачена адміністративна відповідальність щодо юридичних осіб за окремі поширені на повітряному транспорті правопорушення, у т.ч. за порушення правил безпеки польотів. Підвищена відповідальність даної категорії осіб у цій сфері передбачена розділом XVIII Повітряного кодексу України [2], але однозначно стверджувати, що це є адміністративна відповідальність не можна, адже вона не передбачена Кодексом про адміністративні правопорушення.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. // ВВР УРСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. // Оф. вісник України. – 29.06.2011 р. – № 46. – Ст. 1881.

Гусар О. А.,

старший викладач,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АВІАЦІЙНОГО ПЕРСОНАЛУ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЕРОРУХУ)

Найважливішим завданням кадрової політики авіаційної галузі є забезпечення людськими ресурсами – персоналом нової форми і високої кваліфікації, фахівцями, здатними підтримувати високий рівень безпеки польотів та авіаційної безпеки. В даний час для цивільної авіації особливу значимість і пріоритетність набувають питання, пов'язані з підготовкою авіаційного персоналу. Різні стадії формування і введення в дію законодавчих актів, національних авіаційних правил, а також певні відмінності в підходах до них в державах – учасниках Угоди про цивільну авіацію та про використання повітряного простору дають підставу вважати доцільним активізувати діяльність організацій, що займаються підготовкою авіаційного персоналу, створення узгодженої системи, що дозволяє досягти однаковості у підготовці авіаційного персоналу та сертифікації навчальних закладів цивільної авіації шляхом вдосконалення і впровадження єдиних програм, навчальних планів, стандартів, що враховують міжнародну практику ІКАО, а також системи сертифікації навчальних закладів цивільної авіації дозволяє державам-учасникам Угоди взаємно визнавати рівень кваліфікаційних вимог і видачі дипломів та свідоцтв.

Виходячи із реалій сьогодення, для керівників більшості підприємств авіаційної галузі постає питання кваліфікованого кадрового забезпечення, оскільки саме від професійної компетентності авіаційного персоналу залежить здорова економічна ситуація підприємства (аеропорта, аеродрома), можливість конкуренції та власний імідж.

Основні критерії підбору авіаційних фахівців в Україні, визначені в Повітряному кодексі України та в Програмі підготовки